

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- Harjoittelen omien ajatusteni ja mielipiteideni ilmaisemista eri keinoin; keskustelu, puhe, väittely, mielipidekirjoitus, mainos ja sarjakuva.
- Kehitän taitoani kuunnella aktiivisesti draama- ja vuorovaikutusharjoitusten avulla.
- Harjoittelen rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista erilaisissa viestintäympäristöissä.
- Kehitän taitoani valita viestintätapa tilanteen mukaan.
- Käytän kohteliaita ja toiset huomioon ottavia vuorovaikutuksen keinoja.
- Opettelen kommunikoimaan rakentavasti erilaisten ja eri-ikäisten ihmisten kanssa.
- Harjoittelen erilaisten mielipiteiden ja näkökulmien huomioon ottamista ja toisten kunnioittamista.
- Opettelen äänenkäytön, viestien kohdentamisen ja kontaktinoton taitoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.
- Valmistan esityksiä yksin ja ryhmässä (esim. esitelmä, vitsin tai runon esittäminen, kirjavinkkaus, näytelmä, elokuva, kuunnelma).
- Käsittelee draaman keinoin ajankohtaisia aiheita, teemoja sekä kirjallisuuden herättämiä ajatuksia ja kokemuksia.
- Osallistun oman luokan ja koulun kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen.
- Otan vastaan palautetta omasta toiminnastani ja harjoittelen rakentavan palautteen antamista muille.
- Kehitän myönteistä viestijäkuvaa monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa.
- Tunnen sähköisen maailman pelisääntöjä kuten yksityisyys ja tekijänoikeudet.

Tekstien tulkitseminen

- Harjoittelen valitsemaan itsenäisesti tekstilajin mukaisen lukustrategian.
- Tarkkailen ja arvioin omaa lukemistani lukuprosessin aikana.

- Etsin, kokeilen ja käytän omaan oppimiseen ja työskentelyyn parhaiten sopivia työtapoja ja -välineitä.
- Harjoittelen etsimään tietoa useammasta eri lähteestä hakupalveluiden avulla.
- Käytän lähteitä oman tiedon tuottamisessa ja harjoittelen tiedon kriittistä arviointia.
- Opin tunnistamaan ja nimeämään kaunokirjallisten tekstien sekä tieto- ja mediatekstien erityispiirteitä.
- Tutkin monipuolisesti eri tekstilajeja ja harjoittelen selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja hierarkioita.
- Sana- ja käsitevarastoni laajentuvat.
- Pohdin ja harjoittelen sijamuotojen merkitystä ja käyttöä; nominatiivi, genetiivi, partitiivi ja paikallissijat.
- Harjoittelen käyttämään sekä nimeämään verbin aika- ja persoonamuotoja.
- Harjoittelen tiedonhankintaa monipuolisesti eri tekstiympäristöistä (esim. mediatekstit, kuvat, tieto- ja oppikirjat, painettu ja sähköinen materiaali).
- Harjoittelen tiedonhankinnan strategioita.
- Harjoittelen arvioimaan kriittisesti tietolähteiden luotettavuutta.
- Luen ja kuuntelen monipuolisesti yhteisesti ja itse valittua nuorten kauno- ja tietokirjallisuutta sekä mediatekstejä (esim. mielipidekirjoitus, kolumni, artikkeli, blogit).
- Harjoittelen keskustelemaan ja jakamaan lukukokemuksen herättämiä ajatuksia monipuolisin työtavoin (esim. lukupiiri, lukupäiväkirja, lukudiplomitehtävät, taideaineisiin integroivat tehtävät, sosiaalisessa mediaympäristössä tapahtuva keskustelu).
- Harjoittelen käyttämään aiemmin opittujen kirjallisuuteen liittyvien käsitteiden lisäksi käsitteitä kertoja, aihe ja teema.

Tekstien tuottaminen

- Pohdin tekstien ja niiden kirjoittamisen merkitystä itselle ja omalle ympäristölle.
- Harjoittelen taitoja toteuttaa itseä ja vaikuttaa asioihin kirjoittamisen keinoin.
- Harjoittelen käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä (mm. sanavalinnat, sanonnat ja sanajärjestys).

- Tuottaa sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusteni, havaintojeni, ajatusteni ja mielipiteideni sekä toisten tekstien pohjalta.
- Aiemmin opittujen tekstilajien lisäksi tutustun mielipidekirjoitukseen, mainokseen ja näytelmään.
- Harjoittelen kirjoittamaan opiskelussa tarvittavia tekstejä; muistiinpanot, määritelmät ja lähdemerkinnät.
- Harjoittelee tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoja, sekä oppin käyttämään niitä omissa teksteissäni.
- Käytän tekstien tuottamisessa ja julkaisemisessa uutta teknologiaa ja mediaa.
- Oikeinkirjoituksen perusasiat sujuvoituvat.
- Tutustun kirjoitetun kielen perusrakenteisiin ja käytän niitä omissa teksteissä; aiemmin opittujen rakenteiden lisäksi sivulausetyypit: konjunktioilause, relatiivilause, kysyvä sivulause, lauseen pääjäsenet: subjekti, predikaatti ja objekti.
- Käsikirjoittamis- ja näppäintaitoni sujuvoituvat.
- Harjoittelen tekstin tuottamisen vaiheita; suunnittelu, tekstin jäsentäminen ja muokkaaminen, tarkistaminen.
- Tuotan tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa; aiempien tekstilajien lisäksi esim. määritelmä ja näytelmän käsikirjoitus.
- Harjoittelen tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejäni.
- Otan vastaan palautetta omista teksteistäni ja annan rakentavaa palautetta muille.
- Harjoittelen lähdemerkintöjä ja harjaannun toimimaan verkossa yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- Tutkin sanojen ja ilmaisutapojen merkitystä viestinnässä.
- Vertailen suomea muiden, minulle tuttuun kielten piirteisiin.
- Harjoittelen käyttämään kieleen ja sen rakenteisiin liittyviä käsitteitä.
- Luen monipuolisesti nuorten kaunokirjallisuutta.
- Harjoittelen keskustelua ja kokemusten jakamista luetusta.
- Harjoittelen kirjaston aktiivista ja monipuolista käyttöä.
- Tutustun suomalaiseen kansanperinteeseen (esim. kalevalainen perinne).
- Harjoittelen löytämään eroja ja yhtäläisyyksiä eri kielten ja kulttuurien välillä.

- Tutustun itseäni kiinnostavaan media- ja kulttuuritarjontaan, sekä kerron ja jaan ajatuksiani siitä.
- Osallistun esitysten suunnitteluun ja esittämiseen.

ENGLANTI A1-OPPIMÄÄRÄ

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

- Vertailen eri englanninkielisten maiden kulttuureja.
- Vertailen esim. tavallisimpien juhlapäivien viettoa ja perinteitä.
- Harjoittelen arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa.
- Vertailen britti- ja amerikanenglannin eroja.
- Havainnoin suomen ja englannin kielen rakenteellisia ja sanastollisia eroja ja yhtäläisyyksiä.
- Harjoittelen löytämään aineistoa myös oppimateriaalin ulkopuolelta mahdollisuuksien mukaan.

Kielenopiskelutaidot

- Tutustun yhdessä muiden kanssa opiskelun tavoitteisiin.
- Luon osaltani sallivaa opiskeluilmapiiriä sekä osaan antaa ja ottaa vastaan rakentavaa palautetta.

- Otan vastuuta oman kielitaitoni kehittymisestä.
- Ymmärrän säännöllisesti suoritettujen tehtävien tekemisen vaikutuksen oman kielitaitoni kehittymiseen

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

- Harjoittelen puheenvuoron antamista ja ottamista tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä asioiden hoitamista; asiointi, tilaaminen, neuvojen antaminen ja pyytäminen.
- Ymmärrän small talkin merkityksen ja harjoittelen sitä tavallisissa kielenkäyttötilanteissa.
- Harjoittelen viestinnän jatkamisen keinoja, mm. kiertoilmauksen käyttämistä.
- Tutustun erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin ja opettelen valitsemaan kulloinkin sopivan kielen rekisterin.
- Harjoittelen erilaisia sosiaalisia tilanteita ja niihin sopivaa kielenkäyttöä.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

- Harjoittelen kieltä painetun tai digitaalisen oppimateriaalin lisäksi käyttäen mahdollisuuksien mukaan myös autenttista materiaalia, mm. verkossa olevaa aineistoa.
- Tutustun myös verkossa oleviin sanakirjoihin ja käännösohjelmiin ja niiden käyttöön.
- Harjoittelen lisää ääntämistä, intonaatiota, puherytimiä sekä foneettisen tarkekirjoituksen lukemista.

MATEMATIIKKA

Merkitykset, arvot ja asenteet

- Pohdin matematiikan tarpeellisuutta arjessa.
- Into ja kiinnostus matematiikkaa kohtaan pysyy yllä esim. mielekkäiden tehtävien, tutkimusten ja pelien avulla.

Työskentelyn taidot

- Harjoittelen antamaan esimerkkejä oppimieni asioiden välisistä yhteyksistä.
- Opin luottamaan itseeni ja näkemyksiini, perustelemaan ajatuksiani ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.
- Taitoni esittää matematiikan kannalta mielekkäitä kysymyksiä ja päätelmiä kehittyä monipuolisia työtapoja ja välineitä käyttäen.
- Harjoittelen kuuntelemaan toisten näkemyksiä ja samalla pohtimaan omaa sisäistä tietoa.
- Kehityn edelleen ratkaisujen ja päätelmien esittämisessä sekä tutustun uusiin esittämistapoihin.
- Harjoittelen tutkimaan matemaattisia tilanteita monista eri näkökulmista ja lähestymään niitä ongelmakeskeisesti.
- Etsin yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia, vertailen ja luokittelen, asetan järjestykseen, sekä tutkin syy- seuraussuhteita.
- Etsin vaihtoehtoja systemaattisesti.
- Tutustun ongelmanratkaisuprosessiin erityisesti sanallisissa tehtävissä hyödyntäen mm. piirtämistä.
- Vahvistan taitoani arvioida ratkaisun järjestyttä ja tuloksen mielekkyyttä.

Käsitteelliset ja tiedonalaiset tavoitteet

Luvut ja laskutoimitukset

- Saan monipuolisia, konkreettisia kokemuksia matemaattisten käsitteiden muodostumisen perustaksi erilaisten pelien avulla ja konkreettisin välinein kokeilemalla.
- Rohkaistun esittämään ongelmia ja ratkaisuja matemaattisin merkinnöin.
- Tutustun tuntemattoman käsitteeseen, tutkin yhtälöä sekä etsin yhtälölle ratkaisua päättelämällä ja kokeilemalla.
- Ymmärrykseni lukujonon säännönmukaisuudesta vahvistuu.
- Harjoittelen lukujonon säännön mukaan jatkamista.
- Ymmärrykseni kymmenjärjestelmästä syventyy ja vahvistuu.
- Pehdyn desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää.
- Tutustun prosentin käsitteeseen sekä saan alustavan käsityksen prosenttiluvusta ja -arvosta.
- Harjoittelen hyödyntämään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosenttiluvun välisiä yhteyksiä.
- Monipuolistan käsitystäni lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

- Vahvistan murtoluvun käsitteen osaamista.
- Tutustun negatiivisen kokonaisluvun käsitteeseen, lukualue laajenee negatiivisiin kokonaislukuihin.
- Varmistan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmien osaamistani.
- Harjaannutan peruslaskutoimitusten päässälaskutaitoani.
- Ymmärrän kertolaskun käsitteen ja osaan kertotaulut 1-10.
- Varmistan jakolaskun osaamistani sisältö- ja ositusjaon kautta.
- Harjoittelen lukuyksiköittäin jakamista ja laskutoimituksia, joista jää jakojäännös.
- Tutkin laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä; kerto- ja jakolaskun yhteys, vaihdannaisuus sekä liitännäisyys kerto- ja jakolaskuissa.
- Harjoittelen pyöristämään lukuja, laskemaan likiarvoilla ja arvioimaan tuloksen suuruusluokkaa.
- Harjoittelen arvioimaan ratkaisun oikeellisuutta.
- Harjoittelen kaikkia laskutoimituksia monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä, myös laskinta.
- Perehdyn desimaalilukuihin ja harjoittelee niiden peruslaskutoimituksia.
- Käytän erilaisia päässälaskustrategioita ja lasken soveltavia päättelytehtäviä peruslaskutoimituksia hyödyntäen.

Geometria ja mittaaminen

- Rakennan, piirrän, tutkin ja luokittelen kappaleita ja kuvioita.
- Harjoittelen luokittelemaan tasokuvioita monikulmioihin ja muihin kuvioihin.
- Perehdyn kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään.
- Luokittelen kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin.
- Tutustun suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin.
- Perehdyn pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin.
- Harjoittelen kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.
- Tarkastelen symmetriaa suoran suhteen.
- Tutustun kierto- ja siirtosymmetrioihin ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.
- Ymmärrykseni koordinaatistosta vahvistuu.
- Tutustun mittakaavan käsitteeseen ja harjoittelen käyttämään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä.
- Harjoittelen hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

- Harjoittelen mittaamista ja kiinnitän huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen.
- Mittaan ja lasken erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja.
- Tutustun suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksien laskemiseen konkreettisin välinein.
- Ymmärrykseni mittayksikköjärjestelmästä vahvistuu.
- Harjoittelen yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä käyttäen kymmenjärjestelmää tukena.

Tilastot ja todennäköisyys

- Tutustun tilastollisiin tunnuslukuihin: suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.
- Tutustun todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättämällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.
- Laadin taulukoita annetusta ja itse keräämästäni aineistosta sekä tulkitSEN taulukoita ja diagrammeja.

Ohjelmointi

- Harjoittelen toimivan ohjelman ohjelmoimista graafisessa ohjelmointiympäristössä.

YMPÄRISTÖOPPI

Merkitys, arvot, asenteet

- Opin arvostamaan luontoa ja kulttuurien moniarvoisuutta sekä globaali ymmärrykseni vahvistuu.
- Tutkin lähiympäristöäni omat ja ryhmän mielenkiinnon kohteet huomioon ottaen.
- Harjoittelen asettamaan opiskelulleni tavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi.
- Tunnistan omaa oppimistani tukevia asioita.
- Pohdin oman toimintani vaikutuksia itsen, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan.
- Harjoittelen ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista.

Tutkimisen ja toimimisen taidot

- Harjoittelen tekemään havaintoja ympäristön ilmiöistä ja käyttämään niitä omien tutkimusteni kohteina.
- Harjoittelen tutkimuksen vaiheita tekemällä omaan elinympäristöön liittyviä pieniä tutkimuksia yksin ja yhdessä muiden kanssa.
- Harjoittelen esittämään omia ja ryhmän tutkimustuloksia (mahdollisesti viestintäteknologiaa käyttäen).
- Harjoittelen johtopäätösten tekemistä tutkimustuloksista.
- Harjoittelen hyödyntämään omassa toiminnassani ja tutkimuksissani erilaisia teknologisia sovelluksia
- Turvallisuuden edistämis- ja turvataidot vahvistuvat; oppin tunnistamaan turvallisuutta uhkaavia tilanteita ja niistä selviytymisen taitoja sekä tosielämässä että sosiaalisessa mediassa.

- Harjoittelen ympäristössä toimimisen oikeuksia ja velvollisuuksia sekä ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä.
- Tutustun murrosiän vaikutuksiin sekä harjoittelen tunteiden tunnistamista, ilmaisemista ja säätelemistä.
- Tutustun rooleihin ryhmissä ja harjoittelen vuorovaikutustilanteita.
- Harjoittelen tieto- ja viestintäteknologian käyttöä tutkimusprosessin eri vaiheissa ja vuorovaikutuksen välineenä.
- Pohdin myös välineiden luotettavuutta ja turvallisuutta.

Tiedot ja ymmärrys

- Harjoittelen käyttämään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä.
- Harjoittelen selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteiden avulla.
- Harjoittelen kuvaamaan arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen malleilla.
- Harjoittelen valitsemaan ja käyttämään turvallisia ja luotettavia tiedonlähteitä.

Biologia

- Tutustun ikäkauden kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen.
- Tutustun omaa ja yhteisön terveyttä edistäviin elämäntapoihin.
- Tutustun ihmisen rakenteeseen ja lisääntymiseen.
- Tutkin eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita (metsä).
- Laadin ohjatusti pienen kasvion.

Maantieto

- Tutustun Euroopan maantietoon.
- Harjoittelen käyttämään karttaa ja muita geomedialähteitä tiedonhaussa ja esittämisessä.
- Harjoittelen monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmottamaan Euroopan luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa.

Fysiikka

- Harjoittelen käyttämään energia-, voima- ja liikekäsitteitä arkisissa tilanteissa ja osaan antaa esimerkkejä energian säilymisen periaatteesta.

Kemia

- Harjoittelen ymmärtämään aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteita (yhteyttäminen).
- Tutustun ilmastonmuutokseen ja sen hillitsemiseen ympäristön ilmiönä.
- Tarkastelen erilaisten materiaalien ja aineiden avulla olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia.

Terveystieto

- Tutustun ihmisen rakenteeseen ja elintoiimintoihin.
- Tutustun murrosiän aiheuttamiin muutoksiin kehossa ja mielessä.
- Tutustun ihmisen aisteihin.
- Harjoittelee arjen ensiaputaitoja.

USKONTO (ev.lut.)

Suhde omaan uskontoon

- Tutustun Paavalin elämään ja opetukseen.
- Tutustun uskonpuhdistukseen ja Lutherin keskeisiin oppeihin sekä luterilaiseen käsitykseen armon ja uskon merkityksestä pelastumisessa.
- Perehdyn luterilaisuuden sakramentteihin; kasteeseen ja ehtoolliseen.
- Tutkin, miten uskonnot näkyvät mediassa.
- Perehdyn uskonnon näkymiseen ja vaikutukseen taiteessa ja populaarikulttuurissa.
- Tutustun Jeesuksen lähetyskäskyyn.
- Tutustun oman uskonnon syntyyn perehtymällä varhaisten kristittyjen ja Paavalin toimintaan.
- Pohdin, mitkä asiat myötävaikuttivat kristinuskon leviämiseen maailmanlaajuisesti uskonnoksi.
- Tutustun suomalaisen uskon juuriin: katolisuudesta luterilaisuuteen.
- Tutustun Agricolan merkitykseen Suomen uskonpuhdistajana.

Uskontojen maailma

- Tutustun helluntailaisuuteen ja Jehovan todistajiin.
- Perehdyn katolisuuteen ja ortodoksisuuteen sekä juutalaisuuteen ja islamiin; niiden keskeisiin oppeihin, rituaaleihin, pyhiin kirjoihin ja syntyhistoriaan.
- Tutustun Jeesuksen asemaan juutalaisuudessa ja islamissa.
- Tutustun uskonnottomuuteen (esim. perehtymällä humanismiin).
- Tutustun uskontodialogin ja ekumenian käsitteisiin.
- Osallistun keskusteluun, miten käyttäytyään kirkossa ja uskonnollisissa tilaisuuksissa.
- Tutustun, mitä pyhä merkitsee eri uskonnoissa.

Hyvä elämä

- Pohdin suvaitsevaisuuden merkitystä.
- Perehdyn kristinuskoa, juutalaisuutta ja islamia sekä humanismia yhdistäviin eettisiin periaatteisiin
- Pohdin, miksi ihmisoikeuksia tarvitaan.
- Pohdin yhteiselämän pelisääntöjä
- Käsittelem oman ja yhteisön sekä tulevien sukupolvien hyvinvointiin vaikuttavia teemoja, kuten luonnon vaaliminen, kestävä kehitys, toisen kunnioittaminen, hyvän tekeminen, epäitsekkyyys ja oikeudenmukaisuus.
- Osallistun keskusteluun tunteista ja arvoista, oikeasta ja väärästä sekä hyvästä elämästä sekä harjoittelee näkemysten perustelemista
- Osallistun keskusteluun itsensä kunnioittamisen ja myönteisen minäkuvan merkityksestä.
- Osallistun keskusteluun elämäntaitoihin ja tunnetaitoihin liittyvistä teemoista.

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

- Harjoittelen tekojen eettistä arviointia niiden tarkoitusten ja seurausten näkökulmasta.
- Harjoittelen oman näkemykseni erittelyä ja perustelemista suhteessa vuosiluokalla käsiteltäviin asioihin.
- Pohdin faktan ja fiktion sekä luulon, uskon ja tiedon eroja.
- Oivallan virheiden merkityksen ja pyrin korjaamaan toimintaani.
- Pohdin ihmisen ja luonnon tulevaisuutta sekä kestäväää kehitystä.
- Perehdyn maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen.
- Tutustun oman kulttuurini tärkeimpiin piirteisiin (esim. juhlat).

- Tutustun juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskeisiin oppeihin rituaaleihin, pyhiin kirjoihin ja syntyhistoriaan.
- Tutustun esimerkkiin uskonnottomasta elämäkatsomuksesta (esim. humanismi).
- Ymmärrän tavoitteiden merkityksen oman lähitulevaisuuteni rakentamisessa.
- Osallistun aktiivisesti keskusteluun ja harjoittelen oman näkemykseni erittelyä sekä perustelemista suhteessa toisiin.
- Perehdyn lasten oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana.
- Pohdin, mihin ihmisoikeuksia tarvitaan.
- Pohdin yhteiselämän pelisääntöjä.
- Perehdyn ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi rauhan ja demokratian merkityksiä erilaisissa elämäni liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Esim. suvaitsevaisuuden ja syrjinnän aiheet.

HISTORIA

Merkitys, arvot ja asenteet

- Tutustun omaan lähihistoriaani ja lähiympäristöni historiaan.
- Havainnoin ympäristöäni ja harjoittelen ymmärtämään historian kautta syitä muutoksille.
- Kiinnostus menneestä ajasta kohtaan herää.

Tiedon hankkiminen menneisyydestä

- Tutustun erilaisiin historian tietolähteisiin ja osaan nimetä niitä.
- Harjoittelen käyttämään historiallisia lähteitä, kuten esineitä, kirjallisia lähteitä ja kuvia.
- Tutustun lähdekritiikkiin.
- Harjoittelen erottamaan toisistaan faktan ja tulkinnan.
- Ymmärrän, että tulkinta on aina tutkijan oma johtopäätös.
- Harjoittelen tekemään omia tulkintoja erilaisten lähteiden perustella.

Historian ilmiöiden ymmärtäminen

- Harjoittelen yksin ja ryhmässä toisen asemaan asettumista ja asioiden ja tilanteiden tarkastelemista eri näkökulmista, jolloin teoille löytyy erilaisia motiiveja.
- Huomaan, että historian tapahtumille on erilaisia syitä ja seurauksia.
- Havaitsen, että monet historialliset tapahtumat tai keksinnöt tarvitsivat pitkän ajan kehittyäkseen ja että näillä tapahtumilla on vielä vaikutus nykypäivääänkin.
- Harjoittelen hahmottamaan oman historiallisen ja kulttuurisen viitekehysten.
- Tutustun oman perheeni historian muutosvaiheisiin.
- Pohdin menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä.
- Harjoittelen tapahtumien asettamista aikajalalle.

Historiallisen tiedon käyttäminen

- Huomaan, että muutos voi lähteä yksilöstä tai yhteisöstä ja että muutoksen voi sysätä liikkeelle luonnonkatastrofi tai tarve muuttaa asioita johonkin suuntaan.
- Ymmärrän, että tapahtumilla on olemassa syynsä ja seurauksensa sekä pystyn esittämään syitä muutoksille.

- ❑ Ymmärrän tulkinnan merkityksen ja sen, että uusi tieto voi muuttaa historiamme tulkintaa.
- ❑ Harjoittelen tulkitsemaan lähdettä erilaisten kysymysten avulla ja pohdin sitä, mikä on faktaa ja mikä on tulkintaa.
- ❑ Kerron omin sanoin oppimastani ja eläydyn tapahtumiin eri henkilöiden näkökulmista.

Sisällöt:

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty: Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö: Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

(S3 Keskiaika: Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.) Voidaan opiskella myös kuudennella luokalla.

MUSIIKKI

Osallisuus

- Vahvistan taitoani toimia musisoivan ryhmän jäsenenä.
- Opettelen tiedostamaan omia vahvuuksiani ja hyödyntämään niitä musisoinnissa.
- Harjoittelen ryhmän kanssa musiikillisia esityksiä koulun tapahtumiin tai juhliin ja osallistun niiden suunnitteluun.

Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen

- Harjoittelen yhteislaulua ja -soittoa sekä opin sovittamaan oman osuuteni osaksi musiikillista kokonaisuutta.
- Tutustun orkesterisoittimiin sekä äänenkäyttöön ja tulkintaan erilaisissa musiikin tyyleissä
- Harjoittelen musiikin mukaan liikkumista, kehorytmiikkaa ja kehollista keksimistä.
- Harjoittelen monipuolisesti musiikin kuuntelua ja opin esittämään rakentavasti ja asiallisesti näkemyksiään kuulemastani.
- Harjoittelen suunnittelemaan omia tai ryhmissä toteutettuja pienimuotoisia sävellyksiä, äänimaisemia, liikeimprovisaatioita ja liikesarjoja.
- Tutustun tarvittaessa musiikkiteknologian mahdollisuuksiin.
- Koen musiikin yhdistämistä muihin oppiaineisiin esimerkiksi monialaisten oppimiskokonaisuuksien kautta.

Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito

- Osallistun keskusteluun musiikin monimuotoisuudesta ja esitän rakentavasti omia näkemyksiäni musiikista.
- Harjoittelen musisointia musiikillisia merkintöjä noudattaen ja tutustun musiikin muotorakenteisiin.

Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa

- Harjoittelen soittimien ja laitteiden käyttöä sekä opin ottamaan huomioon äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyviä tekijöitä.
- Pohdin musiikin merkitystä omassa elämässäni.

Oppimaan oppiminen musiikissa

- Harjoittelen musiikillisten tavoitteiden asettamista yhdessä ryhmän kanssa, pyrin asetettuihin tavoitteisiin riittävän harjoittelun avulla sekä opettelen arvioimaan edistymistäni.

KUVATAIDE

Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu

- Havainnoin ympäristöäni ja harjoittelen kuvaamaan mielikuviani ja elämyksiäni monipuolisesti.
- Työskentelyssä korostuvat vuorovaikutus ja toiminnallisuus.
- Ilmaisen havaintojani ja ajatuksiani kuvataiteen keinoin.
- Harjoittelen taiteen sanallistamista ja mielipiteideni perustelemista.
- Osaan käyttää erilaisia kuvailmaisen keinoja ilmaistessani omia havaintojani ja ajatuksiani.
- Harjoittelen tieto- ja viestintäteknologian käyttöä ja ajatusteni perustelua.

Kuvallinen tuottaminen

- Käytän erilaisia kuvailmaisen tekniikoita sekä työtapoja ja osaan soveltaa aiemmin oppimaani käytännön tilanteissa.
- Osaan käyttää perustyövälineitä ja -materiaaleja turvallisesti sekä tarkoituksenmukaisesti.
- Kokeilen ennakkoluulottomasti eri tekniikoiden ja materiaalien soveltamista ja yhdistämistä.
- Harjoittelen luovaa ja pitkäjänteistä työskentelyä itsenäisesti ja yhteistyössä muiden kanssa esimerkiksi kummiluokkatoiminnan, projekti- tai ryhmätyöskentelyn avulla.
- Harjoittelen omien töitteni sekä projekti- tai ryhmätöiden suunnittelua ja työskentelyn tavoitteiden asettamista.
- Harjoittelen erilaisten kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinojen käyttämistä tulkitessani ja tuottaessani omia teoksiaan.

Visuaalisen kulttuurin tulkinta

- Tutustun erilaisiin taidemuotoihin ja osaan sanallistaa ajatuksiani.
- Ymmärrän lähdekritiikin merkityksen ja harjoittelen faktan sekä fiktion erottamista toisistaan.

- Harjoittelen tekemään kuvista omia tulkintojani eri näkökulmista ottaen huomioon mm. historiallisia ja kulttuurillisia tekijöitä.
- Harjoittelen erilaisten havaitsemieni ilmiöiden ja asioiden kuvaamista eri taidetyylejä ja aikakausia hyödyntäen.
- Harjoittelen visuaalisen ympäristöni arvottamista ja mielipiteideni esittämistä.
- Ymmärrän kulttuurisen moninaisuuden merkityksen ja osaan arvostaa sitä.
- Harjoittelen ekologista ajattelutapaa materiaaleja ja työtapoja valitessani.

KÄSITYÖ

- Innostun keksivään ja kokeilevaan käsityöhön oman taitotasoni mukaisesti.
- Tutustun paikallisiin käsityöläisiin mahdollisuuksien mukaan.
- Tiedän, mistä eri osista kokonainen käsityöprosessi koostuu ja harjoittelen sen dokumentointia.
- Osaan suunnitella itselleni hyödyllisiä tuotteita.
- Osaan asettaa itselleni omiin taitoihini nähden sopivia tavoitteita.
- Opin käyttämään eri tekniikoita ja materiaaleja tarkoituksenmukaisesti eri tuotteisiin.
- Opin työskentelemään vastuuntuntoisesti ja turvallisesti käsityötunneilla.
- Osaan työskennellä pitkäjänteisesti oman suunnitelmani mukaan.
- Käytän tieto- ja viestintäteknologiaa hyödykseni käsityöprosessin aikana mahdollisuuksien mukaan.
- Harjoittelen oma-aloitteista vuorovaikutusta käsityöprosessin aikana.
- Arvostan omaa ja toisten työskentelyä sekä tuotosta.
- Tiedostan erilaisia kulutus- ja tuotantotapoja.

LIIKUNTA

Fyysinen toimintakyky

- Liikun aktiivisesti ja monipuolisesti.
- Kokeilen ennakkoluulottomasti uusia liikuntatehtäviä ja -lajeja sekä itsenäisesti että ryhmissä parhaani yrittäen.
- Tutustun terveellisiin elämäntapoihin ja liikuntasuosituksiin.
- Tulen tietoiseksi omista ratkaisuistani ja niiden seurauksista sekä harjoittelen niiden ennakointia eri liikuntatilanteissa.
- Harjoittelen staattisia ja dynaamisia tasapainotaitoja (pystyasennot, pää alaspäin asennot, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja väistäminen), sekä liikkumistaitoja (käveleminen, juokseminen, rytmissä hyppiminen, hyppeleminen, kinkkaaminen, laukkaaminen, liukuminen ja kiipeileminen) eri tilanteissa, eri ympäristöissä ja eri vuodenaikoina.
- Harjoittelen välineenkäsittelytaitoja (heittäminen, kiinniottaminen, potkiminen, lyöminen, pomputtaminen, vierittäminen ja työntäminen) eri tilanteissa, eri ympäristöissä ja eri vuodenaikoina.
- Käytän liikuntavälineitä turvallisesti ja asianmukaisella tavalla.
- Ymmärrän fyysisten ominaisuuksien ylläpitämisen merkityksen omalle hyvinvoinnilleni.

shutterstock · 571178224

- Harjoittelen kehittämään ominaisuuksiani (nopeus, liikkuvuus, voima ja kestävyys) monipuolisesti.
- Harjoittelen oman fyysisen kuntoni arvioimista ja mittaamista monipuolisin menetelmin.
- Harjoittelen uintia mahdollisuuksien mukaan.
- Harjoittelen rinta- tai vapaauintia hengitysrytmin kanssa kokonaissuorituksena.
- Harjoittelen hengenpelastustaitoja.
- Toimin liikuntatunneilla turvallisesti ja noudatan ohjeita.
- Huolehdin liikuntavarusteistani ja hygieniastani.

Sosiaalinen toimintakyky

- Harjoittelen ilmaisemaan omia tunteitani toiset huomioon ottaen.
- Harjoittelen toimimaan kaikkien ryhmän oppilaiden kanssa.
- Harjoittelen auttamaan ja kannustamaan muita oppilaita.
- Osaan huomioida ihmisten erilaisuuden ja toimin sen mukaisesti.
- Toimin reilun pelin periaatteiden mukaisesti.
- Osaan soveltaa aikaisemmin oppimaani uusissa tilanteissa.
- Harjoittelen kantamaan vastuuta yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Psyykinen toimintakyky

- Ymmärrän sääntöjen ja ohjeiden merkityksen sekä oman toimintani seuraukset.
- Harjoittelen pitkäjänteistä ponnistelua oman tavoitteeni saavuttamiseksi.
- Kokeilen omalle taitotasolleni soveltuvia iloa ja virkistystä tuottavia erilaisia tehtäviä.
- Saan ja osaan ottaa vastaan palautetta itsestäni monipuolisesti.
- Opin arvioimaan itseäni realistisesti ja antamaan muille rakentavaa palautetta.